

minacht, adoreert, veracht of bemint'

De muze is altijd Curaçao

de veilige thuishaven die hen opnam. Dankzij Curaçao besta ik. In dit land kon er weer met het leven begonnen worden. Maar niet zonder er heel erg dankbaar voor te zijn dat er een plek is op de wereld die je opneemt en waar je welkom bent."

Beeldende kunst, architectuur en creativiteit zijn belangrijke elementen in Jennifers opvoeding. Haar vader, nog altijd niet afgestudeerd, begint na zijn start bij DOW een eigen architectenbureau. "Kijken naar gebouwen, naar architectuur. Lezen. Musea bezoeken, zoveel als we konden. Vooral op vakanties naar het buitenland. Het was er altijd. Om ons heen en bij ons. Ik leerde veel van mijn vaders werk. Kijk, als architect word je geboren. Ingenieur kan je worden. Een architect is ook een kunstenaar. Hij heeft veel mooie dingen gedaan en het was dan ook heel betekenisvol dat hij op latere leeftijd de erkenning als architect kreeg van de BNA (Bond voor Nederlandse Architecten). Hij heeft nooit kunnen afstuderen, maar hij is een architect in hart en ziel."

Nederland

Na een 'mooie' jeugd op Curaçao vertrekt het gezin Smit naar Nederland. Jennifer is dan zeventien jaar oud. "Ik ben er kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam gaan studeren. Een logische keuze: ik wilde meer weten over het hoe en wat en waarom een kunstenaar maakt wat hij maakt. En de ontwikkeling volgen. Maar Nederland zelf, dat vond ik heel moeilijk. Ik heb me er nooit thuisgevoeld. Ik was 'anders'. Door mijn accent, door mijn manier van zijn. Ik werd er onzeker van. In het openbaar spreken vond ik moeilijk; ik klonk volgens de mensen daar 'raar'. Nu koketteren mensen met accenten. Toen niet. Zo was ook leren schrijven een proces. Het Nederlands was niet goed genoeg. Dat was ook een obstakel dat ik moest nemen. Ik ben er ruim twintig jaar gebleven, maar het waren heftige jaren." Behalve aan de Amsterdamse universiteit volgt Smit ook collega's aan de École du Louvre te Parijs en aan de Universiteit van Perugia, Italië. "Italiaanse literatuur en Franse kunstgeschiedenis. Ik wilde mijn kennis verbreden."

Jennifer Smit werkt in Nederland jarenlang voor het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie maar is nooit hele-

Propjes

In 2003 kreeg Jennifer Smit de Cola Debrotprijs uitgereikt. In een bijdrage aan het boek 'De Antillen en ik' van John Leerdam dat in 2008 bij uitgeverij Meulenhoff verscheen, schreef zij daar zelf het volgende over:

"Op 2 december 2003 kreeg ik de hoogste culturele onderscheiding van het Eilandgebied Curaçao uit handen van gedeputeerde Eduardo Cova (overleden in 2013, red.). Op die dag smolten mijn passie voor beeldende kunst en mijn liefde voor mijn geboorte-eiland definitief en voorgoed samen. De overleden schrijver Boeli van Leeuwen attendeerde me jaren geleden op een uitspraak van Charles de Gaulle, die tijdens een bezoek aan Martinique de volgende markante woorden sprak: '... entre L'Europe et L'Amérique je ne vois que des poussières.' De Franse president had duidelijk niet veel op met dit deel van de wereld. Stoffjes, kruimels en propjes zag hij alleen maar. (...) De wereldberoemde Canadese architect Frank Gehry pakt het anders aan. Propjes papier die doorgaans in de prullenbak verdwijnen, gebruikt hij als inspiratiebron en zij vormen de outline voor zijn magnifieke gebouwen. Het propje Curaçao is mijn inspiratiebron."

maal 'happy'. In 1993 hakt ze de knoop door. Ze gaat terug naar haar geboorte-eiland. "Ik miste het land, de wind, hoe het er ruikt en ik had heel sterk het gevoel dat ik iets terug wilde doen voor dit land. Uit de dankbaarheid waarmee ik ben opgevoed."

In de periode dat Smit terugkomt naar Curaçao ontmoet ze een 'honger naar kennis over cultuur en naar professionals'. Tegelijkertijd begon de aandacht te groeien voor de beeldende kunst uit het Caribisch gebied. "Het was het juiste moment. Ik was net veertig en er was ruimte voor mij en mijn vak in mijn eigen land. Henny Blok, die helaas niet meer onder ons is, heeft vanuit haar Gallery '86 heel veel gedaan om de kunst en kunstenaars van de voormalige Antillen zichtbaarder te krijgen. Zij heeft mij erg gestimuleerd. Zo was er ook Laureen Schenk die toen bij de Beurs- en Nieuwsberichten zat als hoofdredacteur en die me alle ruimte gaf om artikelen en recensies over kunst te schrijven. Maar ik ben begonnen met lezingen geven over beeldende kunst aan de UNA. De Capita Selecta-lezingen. En ik heb van het eerste begin tot 1999 wandeltours verzorgd. Door Punda en Otrobanda. Dat was een hele goede manier om weer te aarden in mijn land en het opnieuw te ontmoeten en te leren kennen.

Overigens ben ik nooit helemaal alleen in welke keuze ik ook maak. Ik heb altijd de steun van mijn gezin gehad. De twee steunpilaren van mijn leven waren toen en zijn nu nog altijd mijn moeder en mijn zus." Jennifer Smit stapt met haar beslissing om naar huis te gaan in een rijke wereld aan potentie waarin ze volop bezig kan zijn met Curaçaose kunst en kunstenaars. Daarnaast richt zij haar pijlen ook op 'educatie' en voorlichting. Dat Curaçao in het kunstlandschap een bijzondere plaats inneemt heeft ze altijd geweten. En na inmiddels meer dan twintig jaar werkzaam te zijn in dit veld concludeert ze dat het land zelf vaak de muze van de kunstenaar is. "Of je haar nu haat, liefhebt, minacht, adoreert, veracht of bemint, het gaat altijd om wat dit land met je doet. Dat is de gemene deler van het werk van onze kunstenaars. Al-

"Het is een constant zoeken en vormgeven van een identiteit die geen absolute is"

les draait om Curaçao. En het allermooiste vind ik dat die ervaring steeds in beweging is. Niet alleen bij onze eigen kunstenaars maar ook bij passanten die door dit land geraakt worden. En ze doen er allemaal het hunne mee, afgezet tegen eigen ervaringen, de schoon-

heid van het land, de sociale omstandigheden, de culturele achtergronden en ja, ook hun herkomst. Het is een constant zoeken en vormgeven van een identiteit die geen absolute is. Sterker nog, zij is vloeibaar en daarmee steeds opnieuw aan verandering onderhevig. In goede en in slechte zin."

Over het aantal kunstenaars op Curaçao maakt Smit zich geen zorgen. "Er zijn er heel wat inmiddels. En dat groeit door. Ook de al bekende kunstenaars blijven zich 'doorontwikkelen'. En dat is fantastisch. Waar ik wel zorgen over heb is dat er nog steeds geen nieuwe generatie is opgestaan aan kunsthistorici die hun werk zullen blijven volgen, documenteren en analyseren. Daar ontbreekt het nog aan. Elk zichzelf respecterend

land moet zijn kunstenaars koesteren en stimuleren. Ze zijn het geweten, de spiegel en de expressie van wat er speelt in een samenleving. Dat is een groot goed. Ik ben heel erg blij dat ik daar een bijdrage aan mag leveren. Beeldende kunst gaat over communiceren met elkaar en daar leer je van. Ik leer van elke ontmoeting met het werk van kunstenaars. Of ze nu beginnend zijn of al jarenlang een erkende positie hebben verworven met hun werk. Het is steeds weer kijken naar het werk en nieuwe dingen ontdekken. Dat is zo mooi aan kunst. Het beweegt altijd, is altijd anders. Ik geloof dan ook niet in 'l'histoire se repète'. En het is geweldig om te zien hoeveel kunstenaars dit land nu rijk is en wat ze allemaal doen. In die zin ben ik niet alleen voor mijn land maar ook voor mezelf teruggekomen. En voor de Curaçaose kunst en haar kunstenaars: daar zal ik altijd een lans voor blijven breken."